

Chantecler

Redacció y Administració: Carrer de la Victoria núm. 1

Dedicat al Cos de Sometent
Armat de Llagostera

SEMPRE PAU

en el día de la
benedicció de llur Bandera

Programa de la Festa

Dia 8 Octubre

A les 8 de la nit, gran retreta per una banda.

A les 9, sardanas en el Passeig de la Victoria.

Dia 9

A les 7 del matí, repich general de campanes y toch de diana per una banda de cornetes y música anunciant la festa.

A les 9 y mitja, toch de sometent als cossos armats, comissions y invitats pera reunir-se a la plassa del Castell.

A les 10. Recepció d'autoritats.

A les 10 y mitja, formació y sortida de la comitiva presidida per lo Exm. Capità General envérs el punt senyalat pera la benedicció de la bandera.

A les 11. Missa de campanya amenisada per una banda militar y tot seguit se procedirà á la solemne benedicció de la Bandera que 'l poble fa ofrena al cos de Sometent que apadrina D.ª María de Ferrer y Casanovas y D. Martín Montaner y Coris.

A les 12. Revista de Sometents y retorn de la comitiva á casa de la Vila.

A la 1 de la tarde. Convit á les autoritats en el saló del «Casino Llagostense» y altre de popular per el cos de Sometent en la Sala den Basséts.

A les 2 y mitja. Concurs de tir ab dret á premis, baix les següents condicions.

Primer exercici

Escopeta Foucheux y foch central.

Distancia, 90 metres, 5 trets, tres blanchs.

Segon exercici

Carrabina y tercerola Remigton.

Distancia, 110 metres, 6 trets, 4 blanchs.

Tercer exercici

Escopeta de pistó.

Distancia, 60 metres, 4 trets, dos blanchs.

NOTA: Al disparar s' haurá d' estar dret y sense recalcarse 'n lloch: la Comissió farà reconeixer les armes de tots els qu' hi concorrin qu' han d'algún sometent. Els trets se farán ab bala.

A les 4. Sardanas á la Plassa de l'Industria.

MIRADA RETROSPECTIVA

DE LLAGOSTENCA

ALS FILLS DEL TERRENY

Hi ha viles que al tractar d' elles en llurs obres l' historiador ho passa tot per alt, fent cas omis de cap gesta històrica que poguesin tenir, sent aixó causa de que lurs vells recòrts vagin desvanesquentse poch á apoch fins á perdres en les boiroses ombres del oblit.

Una de les viles que aixís se trobe és la nostra; d' ella no s' en sap res, já que segons diuen, son arxiu fou saquejat y incendiat per les tropes franceses en la guerra de l' Independencia de 1808, desapareixent en ell documents de gran valor y d' interes local.

Ningú mes s' ha preocupat de fer cap investigació ni tan sols per pura curiositat mes jó vaig á probarho á la mida que mes forces m' ho permetin.

A voltes, les legendes populars, les figures y emblemes que apareixen en els escuts y ban-

deres volen significar l' origen d' algun fet ó 'l nom de la població que simbolisen, siguent com una etimologia grafica del mateix, però vol estar molt previngut en lo que simbolien respecte les paraules tipogràfiques, já que les etimologies se transformen de tal manera ab el temps algunes d' elles, y asimilantse tant ab altres de llenguatje corrent que quasi sempre resulten equivocades.

Tal cosa passa ab el nom de Llagostera qu' á primera vista sembla que deriva de *llagosta* siguent aixó causa de que s' hagi tingut per llarch temps com emblema una llagosta marina junt ab les barres catalanes del sagell de la vila.

Es notá que s' estava ab un error al saber-se que 'n Arxiu de la Corona d' Aragó hi havia un document del any 1151 registrat ab el nombre 233 entre 'ls del temps del compte Ramon Berenguer IV en que se l' anomenaba *Lacustaria* (*llach de llachs*).

Sapiguent donchs, que Llagostera procedeix de *llach* y no de *llagosta*, ab molt bon ecert s' acordá la modificació de llur escut, veyentse ara en ell un llach que 's lo que correspon ja que 's compren que 'n aquella época primitiva hi havia agrupacions de families que habitaven en mitat dels llachs, buscant si era posible les parts del terreny mes enlairades; axi 's compren la prelidecció que tingué nostra vila, ja que sa elevada posició topogràfica fá d' ella, un punt estrategich de primera forsa.

Despres de senyalar tot lo dit com hipotesis, lo demés, ho veyem embolcallat per la nebulosa sombra del temps á lo ser un rocám que resta inmóvil com document pedrificat, isolat entremitj d' altes montanyes que fan de march al exténs plá de la Selva. Me refereixo al monument megalitich que s' troba en el vehi terme de Romanyá. Un *dólmen* conegut pels habitants de l' encontrada per la «Barra-cada d' en Daina».

Aquest monument còltich, temple ó tomba dels antichs pobladors de nostres montanyes, estigué per llargues centuries ignorat ja que fá poch temps en que fôu reconeguda sa importancia arqueològica.

El formen varis còdols, alguns d' ells, guardant encara sa posició primitiva.

Del monticol de terra que 'ls cobria já no 'n queda ni rastre, essent espargide pel temps entre les inclinades lloses y el recinte del cercol. Al terhi excavacions s' hi trobaren ossos carbonisats, fracments de terrisa, caps d' axa ó *pedres de llamp* puntes de fetxa de silex y altres objectes que fan recordar les costums de nostres avantpassats en épocas remotes.

Per lo demés considerant Romanyá com un punt estrategich d' importancia á la Aliga Romana, aquesta qualitat no li passá desapercibuda ja que 's nota en alguns llochs, ben marcada sa petjada.

Passant ara á la vila, tot es relativament modern, tinguent alguna qu' altra edificació de l' época mitjeval, com es el de la Torra Albertí ab sa capella gòtica que data del sigle XV. La casa comunal ó casa de la Vila, coneguda per lo castell (*Baronia y castell de Llagostera*) que fou el palau dels feudáls.

La vila de Llagostera fou molt favorascuda per llurs reys y senyór, já que desde 1240 Jaume d' Aragó y de Mallorca otorgá varis privilegis á llurs habitants, entre ells un, concedint per ús comú totes les montanyes de l' encontrada.

Aquest Privilegi fôu ratificat y confirmat en 1324 per Ottho de Montcada, en 1410 per Roger de Montcada y per ultim en 1793, per Carlos IV; però res era tot aixó pera que 'ls que creientse ab dret de propietat pledagessin continuament fins que pera acabar aquell interminable litigi, el Duch de Medinaceli firmá en 1758 un contracte repartint al ensemps que grabant tota la propietat en que ell es cregué senyor.

El palau ó castell s' aixeca á uns 200 m. sobre 'l nivell del mar desde ont se domina tot el plá de la Selva fent d' ell, un aguait inmillorable y un punt molt á propósit pera la defensa.

En ell hi tingueren estada 'ls amos y senyors de l' encontrada demostranttso aixis els escuts eraldichs que campegen en la part superior dels contraforts, Falta muralla ab ses torres almenales y al entorn *era mur* que és una agrupació de pobres vivendes que 'n aquell temps serien dels soldats y vassalls del *senyor*.

mes les fites grabades en els llindars de les portes totes son d' épocas mes posteriors, causant axó una desorientació que no s' explica.

¿A que será degut?

¿Será potser, causa d' algun incendi de aquella época en que infectava nostra comarca l' alsament dels *pagesos de remensa* negant-se á pagar els tributs? ¿Recordaran aquelles negres vivendes la bullangosa revolució social en que 'ls camperóls proclamaren sa llibertat rompent el jóu del esclavatje 'n que 'ls tenia oprimits son amo y *senyor*?

Fora d' aqui tot son senzilles cases del sígle XVII y XVIII, sens cap valor artístich exceptuant alguns finestrals gotichs que 's troben disseminats per cases y masies dels voltánts del poble.

L' esglesia parroquia! es moderna, data del any 1730 y son estil es *barroch*; però té una airoosa nau gótiga ab finestrals de coloració artística.

El gran retaule del altar major es una pálesa demostració del duptos gust d' en Churriguera 'n son art estravagant.

Tot lo demás ja 's cosa del nostre recort.

Fins á mitjans del sígle XVIII no hi havia altre industria á la comarca que 'l conreu dels camps y la cullita de la glá 'n nostres boscos surérs, passant el pages una vida migrada per lo ingrat del terreny, mes com se diu que *qui no té pu moltes s' en pensa*, algú tingué l' ideya de fer taps de la pela del suro y quant ne tingué provisió 'ls portá á la fira de Bellcayre (Fransa) ahont tingueren gran éxit.

La cosa s' escampá entre 'ls vehins y com que ja contaven ab un mercat consumidor y siguent ells posseïdors de la primera materia rés més els faltava.

L' enginy, inteligencia y activitat de llurs fills feren lo demás, ja que 'lcap d' alguns anys fou tanta sa preponderancia que no tardaren á conquerir els mercats del món.

L' industria prosperava y ab ella l' affluencia forastera y agricola, que deixant l' arada y empunyant l' *estoix* y la *panna* s' aposentaren á la vila, siguent aixó causa de son rapit engrandiment.

Peró las trabas de tota mena que 'ns posa

nostra *paternal* Govern, ab els tractats que confecciona fá que nostra industria no floreixi com deuría, ja que la llibertat de comers junt ab l' inteligencia de llurs fabricants y operaris, es basta y sobra pera obrirse pás y donar nórm y riquesa á Catalunya y, en particular á la comarca ampurdanesa.

Y ara qui hi sapiga mes que hi digui la seva.

REMEMBER.

La bandera

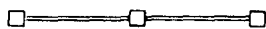
Lo Sometent
de Llagostera,
avuy estrena
una bandera

¡Mireula, mireula be;
es de seda, d' or brodada,
al mitg, son escut hi te
d' una Verge venerada.
La moreneta Patrona,
de lo Sometent armat,
que ab son rich mantell l' hi dona
llur respecte y majestat.
Enrotllém tots la senyera
enlairemla ab lo bras fort
per la pau. l' amor qu' impera
en lo fons de nostre cor.
Dolça testa y alegroia,
de la estrena grat present,
sempre que prenada joia
sigui en nostre pensament.
¡Mireula, mireula be;
es de seda, de to blau,
al mitg, son gran lema hi te
de: *Pau, pau y sempre pau.*

PEPET C. y C.

A la bandera del Sometent

¡Llueig! sometent Llagostench ta hermosa bandera.

Per la projecció de ta sombra ¡oh! símbol de pau y guerra el poble desfilará.

Tindrás un culte, un culte pagá si 's vol més per tu ¡oh bandera! darém la sang en el combat.

Alsarém els ulls al cel al mirarte enlairada y al contemplar la blancor de ta seda immaculada pensarém que l'esperit de Catalunya está ab tú.

Entre mitj de las rogenças barras catalanes resalta la patrona excelsa, la verge de Montserrat recordants gloriosas gestas pera nostra institut ja que 'ns sembla oir com resona pels singles y penyals monserratins la veu del general Shwartz cuasi dret á son caball, que, dirijntse envers sos esverats soldats el crida —¡Héroes d'Austerlitz, deshonreu la Fransa!... mentres queya 'n poder nostre son símbol invensible l'aliga imperial.

Al veuret marxar desplegada al vent passen fantasian nostra pensa 'ls noms del Bruch, Manresa y Girona. Records belichs, que millor que no tornin, mes si l' etzar els fés tornar ¡oh! símbol de pau y guerra ets tu qui á la victoria 'ns guiará.

SAM.

Lo Sometent

«Pau, pau y sempre pau».

Brandará ferm la campana
al belich toch de sometent
si á vila la pau santa
's torba villanament.
Correrem fen cap á plassa

y unint nostres voluntats
entonarem un cant de l'atria
que 'ns acobli a tots plegats.
Seguirem nostra senyera
ab la «pau» portan per lema
oneijant desfeta al vent
per ser sempre duradera
morirá per defensarla
lo brau «Cos de Sometent».

UN DE LA COLLA.

En nom del poble CHANTECLER desde llurs columnes vos dona la més coral enhorabona a tots cuans haveu contribuït a la contecció de la bandera, rica ofrena que 'l vehinat posa á mans del brau cos de Sometent.

Comensem remercian al nostre amich En Rafel Más per sa encertada composició i inspirat dibuix, a les Germanes Carmelites per son rich brodat que sembla talmén sortit de mans de fades al simpátich y futur inginier En Pelayo Vidal de Llobatera per son hermós projecte d' asta i finalmen a l' incansable Comisió del Sometent per son acert y constancia en son comés.

Mercés a tots.

Lo Sometent del Bruch

1808

Habent obtingut l'exèrcit francès, en l'any 1807, el pas de la península, baix el pretext d'anar á la conquesta de Portugal, entran simultáneament pels dos extrems dels Pirinés, y si á traició s'apoderan de la fortalesa de Pamplona, per engany se quedan amos á Barcelona de la ciutadela y Montjuich. Mentres tant, mercés als embolichs de Napoleón, ningú s'entenia. En Godoy era destituit, Carles IV abdicava en son fill Ferrán y se'n anaba á França, 'b la reina, Ferrán VII renunciaba á favor de l'Emperador y era proclamat rey son germá, en Josep Bonaparte; pro 'l poble de Madrit resisteix heroicament als invassors, el día 2 de Maig de 1808, responentli Lleyda y totes les demés poblacions espanyoles, juramentant contra 'ls francesos. De les divisions extranjerés qu'ocupaben Barcelona, ne surt una en direcció á Tarragona y un altre cap á Lleyda atravessant el Montserrat; pro los sometents d'Igualada y de Manresa se reuneixen entre les penyes del Bruch ab l'atrevit intent d'impedir el pas á n'aquelles tropes veteranes, fins allavors may vensudes. Tot y essent poch y mal armats, tiren la primera descárrega contra 'ls francesos, resisteixen llurs embestides y com á ters y nobles lleóns los atacan de ferm, com si cada home s'hagués dividit en 100, aguanten la lluita, predominats pel nombre comensaben á defallir y retirar-se, quant ressona per aquelles brenyes lo redoblar d'un timbal, ab tanta energia y furia, qu'encoratjá de valent á n'aquells héroes y desbaratá de tal modo als francesos, que creyentse que noves forces s'ajuntaben á sos enemichs, emprenen la fuga cap á Esparraguera. ¡Qui arrivaba era un noy

de 14 anys del poble de Sampedor qui había imaginat aquell ardit per espantar als francesos.

No 'ls hi sortí pas á comte, per aixó, la retirada á Esparraguera, puig el poble després de preparar infinitat de barricades, estava decidit á lluitar: els homens ab armes, garrots y cos á cos; les dones, desde llurs cases, ab pedres, fustes y fins ab agua bullenta y les criatures animals ab llurs crits. Mes d'una hora tardaren en atravessar el poble deixant'hi unes quantes centes vides.

L'exemple donat pels valents del Bruch tóu seguit per tot Catalunya, y sense escoltar les ordres del invassor, els cataláns revestiren al Arbós y al Vendrell, l'esforç de la divisió qu'anaba á Tarragona, mentres s'aixecaban, per tot arréu, sometents capitanejats per incansables guerrillers com en Clarós, Baget, Franch, Gay, Llobera, Rovira, Manso, Baró d'Eroles y Miláns del Bosch.

TAP.

Lo Sometént armat

Eixa Institució já antigua que té per lema les *Pau, pau y sempre pau* es sens dupte per les poblacions rurals, l'única organisció policiaca que 'ls hi assegura l'ordre y la tranquil·litat en les poques afortunadament, revoltes socials, quant elles s'extenen ademés d'esser un auxiliar de la benemèrita Guardia Civil en la persecució ó captura de criminals i demés persones que per sa desgracia hagin mancat a la llei puigten lo primer cas la dita guardia cal ser reconcentrada 'n les grans poblacions, i quedan les petites sens altre salvaguardia que lo Sometent.

Mes també l' Historia l' hi senyala gloriosos fets en que deixant lo lema de «Pau» en recó pren el no menys glorios de Patria i Guerra i en abdos moments es per demés gran sa missió! En lo primer procurant apartar de la societat algún orgue corcat o com bon metje, procurant que no 's corque i en el segón lluitant ab terme bravessa pera conservar l' integritat de llur tarrer patri car siguen l' home plante sens arrels de quiscune regió ahont viu, es tan gran son amor á n' ell i tan gelós s' en mostra contra qui extranger vol disputarli son domini, que, com fera enforestida se revolta encoratjat en llur defensa i en la de s' aimada Patria, car no sia ell a qui li tinguen encomendada. Bon exemple 'n donen les heróiques gestes del Bruch, Girona y altres llochs de Catalunya.

Nostra vila n' es avuy presa de gran alegría al trobarse siguen hostatje de tants personatjes com la honren ab sa vinguda pera celebrar la benedicció de la senyera que el benemérit cos de Sometent Armat d' ella li fan present sos vehins, rinch present d' el que ell no n' es pas per avuy mereixedor, empro, Deu n' ho volgué, si algún día la desgracia dels homes fes que ella s' hagués tenyir ab sang humana i baix d' ella aplegarsi lluitan per la Patria sos membres deixant lo sant lema de «Pau» i llessan lo crit de guerra coneguda la ardenta sang que corra per les venes dels fills d' aqueix trós de la terra catalana, jo no 'n dupto pás ni 's pot duptarne, ell s' en taría mereixedor i desinteresadament la donaría fins a coronarla de gloria com ho foren en al altre temps lurs avantpassats.

LO SOMETENT U. M.

Consell

¡Someténs! El pob'e vos fá ofrena de la rica bandera que avuy desplegada oneixa al vent. Alseu el cap y c ntempleula.

ficseuse bé lo que ella simbolisa puig desde avui seré el vostre guía.

L' honradés que vos caracteriza que sia com l' escut, pera que no 's posi mai a merca-deix de ningú, ni permeteu jamai sia senyera de cacichs ni de cap partit polítich.

Vosaltres sou campións del ordre i amparamvos ab lo dret, el sostindreu sempre mal pesi a malvats pertorbadors, puig si la «Pau» no fos entera teniu la forsa i quedarà sempre a vostra consciencia lu plena satisfacció del dever complet.

Jorn de festa

Recort Llagostera
tindrà eternament
benehínt la bandera
del seu Sometent.

T agostera á rebre, avuy se prepara
V ls ilustres hostes que de totes parts
D ustosos arriuan, honrantnos sa estada,
O stentant joyosa, la vila estimada
S es bellesas totes, en valls, monts y prats.
T ot es alegría, per tot veuren collas,
E ls uns van depressa, altres pasejant
R ichs vestits ne porten las hermosas noyas
V dornats ab gracia y ab brillantas joyas
V b lo noy qu' estiman están conversant.
T os amples carrers, los passeigs y plassas
S on petits per tanta y distingida gent
O mpletas las fondas están y las casas.
M ' halaga moltíssim per tot allá ahont passas
E llegant l' oido, hermós cant se sent.
E ants de forasters tanta animació
E xtranyéu qu' es noti en aquest moment?
N o ho extranyéu donchs perquè lo pendó
E c de benehirse. avuy del Sometent.

R. A.

**Llista nominal del actual
Cos de Sometent de Llagostera**

Cabo del Districte

Pere Adroher Costa

Sub-caro del Districte

August Moret de Ciurana

Cabos de poble

Ampelit Llorens Sabater

Francesch Tarré Soler

Arturo Risech Vingut

Sub-cabos

Silveri Comas Vidal

Jaume Fullá Font

Pere Bartis Piferrer

Ricard Casademont Balamña

Individuus

Iuan Risech Ribot

Joan Vicens Bosch
Joseph Pol Morell
Vicens Artau Homs
Marian Bosch Molinas
Esteve Lloveras Morell
Joan Junquera Regincos
Joan Palé Prats
Francisco Ventura Codolar
Joseph Roca Iglesias
Gregori Sureda Prat
Pere Arbuse Llambí
Andreu Padrosa Batllori
Tomás Prats Vives
Joseph Colom Jibau
Jaume Creus Vidal
Tomás Anglada Guytó
Estebe Vicens Donatin
Narcís Graupere Turró
Joan Pijoant Comas
Emili Mont Bou
Casimir Sais Mayol
Pere Lloveras Riera
Pere Ferrer Lloberas
Pere Mont Bou

Isidro Llagostera Ferré
Miquel Xiran Gumbau
Silvestre Vilahur Pereferrer
Jaume Diplós Marques
Joseph Roqueta Piferrer
Josep Bou Peraferrer
Agustí Borrell Mestres
Martí Arbuse Pi
Jaume Arbat Font
Narcís Gurnés Vinyolas
Joseph Costabella Font
Pere Arbat Cateura
Joaquím Arbat Cateura
Miguel Bayó Ollé
Joseph Lloberas Morell
Lluís Rams y Camps
Joseph Nirgo Gascóns
Joseph Turón Gumbau
Rosendo Creixell Comas
Jaume Bosch Soler
Grau Vilahur Sala
Santiago Bordas Vives
Narcís Torrent Verges

Pere Janer Picó
Joaquim Boadella Vila
Joseph Serra Mestres
Joseph Gurnes Vinyolas
Jaume Plá Sureda
Pere Esteve Roqué
Narcís Gurnes Canals
Joan Mundet Bordas
Joan Arbat Cateura
Joseph Castelló Alsina
Francisco Martinell Morera
Benet Carreras Morell
Jaume Roque Ribas
Baldiri Masó Almar
Pere Albertí Serra
Vicens Boadella Trías
Miquel Plá Suries
Pere Vicens Aynier
Joan Artau Samí
Modest Barti Piferrer
Maurici Dalmau Prat
Manel Martínez de Huete
Narcís Risech Ribot